



پس از رحلت جانشین پیر انقلاب ایران، جایی در جنوبی ترین بخش پایتخت و در مجاورت گلزار شهدای بهشت زهرا (س) برای خاکسپاری پیکر مطهر ایشان انتخاب شد؛ جایی که میعادگاه ایرانیان برای تجدید میثاق با ایشان است. مرقد مطهر امام راحل (ره) با مرکزیت ضریح، ۵ گنبد روی ۸ ستون با ارتفاع ۸ متر و ۴ گلدسته با ارتفاع ۹۱ متر طراحی شده است. در معماری حرم بنیانگذار انقلاب اسلامی سعی

شده نمادهای معماری اسلامی و شیعی مانند طرح خیمه‌های عاشورایی رعایت شود. نقوش اسلیمی و ایرانی سقفها و دیوارها و همچنین آینه کاری‌های حرم، سهم ویژه‌ای از تزئینات آستان رهبر انقلاب را به خود اختصاص داده‌اند. اقامتگاه، بازار، تالارهای پذیرایی، سالن‌های فرهنگی و مذهبی و دسترسی‌های آسان از دیگر بخش‌های مرقد امام (ره) است که روزانه زائران و گردشگران بسیاری را می‌پذیرد.

## بهشت زهرا خانه جاویدان

ویژه‌نامه روز هفتم  
۱۲ خرداد ۱۴۰۲  
شماره ۳

۷

# پیگیری مستمر اخبار و مسائل روز داخلی و خارجی رادیویی که همراه امام بود

بسیاری از افراد عادی و شخصیت‌های مهم و سیاسی هنگامی که در موقعیت‌های خاص قرار می‌گیرند، ممکن است برنامه‌ها و وضعیت آنها تغییر پیدا کند، اما امام (ره) بسیار مقید و منظم بودند. ایشان در هر شرایطی برنامه روزانه خود را کامل انجام می‌دادند. از این رو و نظم در زندگی امام خمینی (ره) بسیار اهمیت داشت. یکی از برنامه‌های منظم ایشان پیگیری اخبار از رسانه‌های داخلی و خارجی بود. ایشان دست کم ۳ بار در روز اخبار را دنبال می‌کردند.

### بررسی جریان‌های سیاسی

ساعت ۱۳ تا ۱۵ هر روز، مختص برنامه‌هایی مانند اقامه نماز و صرف ناهار ایشان بود. امام این وعده غذایی را همراه خانواده میل می‌کردند. پس از انجام این کارها امام یک ساعت را به استراحت اختصاص می‌دادند و سپس از ساعت ۱۵ تا ۱۷ با جدیت اخبار داخلی و خارجی را دنبال می‌کردند و به مطالعه و بررسی جریان‌های سیاسی داخلی و خارجی روز می‌پرداختند. اهمیت به رسانه در زندگی امام به خوبی مشهود بود و ایشان مقید به شنیدن و دیدن اخبار از طریق رادیو، تلویزیون و روزنامه‌ها بودند و معمولاً از ساعت ۱۷ تا نزدیک غروب صدای رادیوی کوچک امام که از آن اخبار پخش می‌شد به گوش می‌رسید و بعد هم مشغول نماز می‌شدند.

### رصد اخبار همراه با پیاده‌روی

سیدحسن خمینی یکی از نوه‌های امام خمینی در باره روزنامه‌خوانی پدر بزرگش نوشته: دهه ۶۰ چند روزنامه منتشر می‌شد که برخی از آنها صبح‌ها و برخی عصرها منتشر می‌شدند. البته سال‌ها بعد همه روزنامه‌ها به انتشار صبحگاهی روی آوردند. عصرها امام (ره) بعد از آنکه از خواب بعد از ظهر برمی‌خاستند روزنامه‌های عصر را مطالعه می‌کردند. گاهی اوقات زمانی که آوردن آنها با تأخیر همراه می‌شد در این مواقع من یا کسی دیگر می‌رفتم و از دفتر آن را می‌آوردیم. نکته جالب توجه آن بود که معمولاً امام نخستین روزنامه‌ای را که نگاه می‌کردند روزنامه اطلاعات بود و آن هم به صفحه آخر آن مراجعه می‌کردند که ساعات شرعی را درج کرده بود. همیشه یک ساعت جیبی هم در جیب جلیقه خود داشتند که حتی یک ثانیه عقب و جلو نبود و آن را به دقت تمام تنظیم می‌کردند. زمان مطالعه روزنامه‌ها در روزهای مختلف فرق می‌کرد و برخی اوقات (که خیلی هم اتفاق نمی‌افتاد) در حال قدم زدن واقع می‌شد. عکس یکی از این مواقع ثبت شده است.

### پس از عمل جراحی تلویزیون خواستند

حجت‌الاسلام والمسلمین آشتیانی خاطره‌ای از امام (ره) تعریف می‌کند که در ارتباط با روزهای بستری ایشان در بیمارستان است: امام در به دست آوردن اخبار منعکس شده از رادیوهای بیگانه اهتمام داشتند و غالباً اخبار رادیوهای بیگانه را هم گوش می‌دادند و امت مسلمان، خود، از طریق سیمای جمهوری اسلامی مشاهده کردند که امام عزیز حتی در بستر بیماری نماز شب را ترک نکرده و از رادیو به منظور کسب خبر استفاده می‌کردند. حتی ۳ روز پس از عمل جراحی که حال حضرت امام رو به بهبودی گذاشته بود دستور دادند تلویزیون بیاورند تا از آن استفاده کنند و از اخبار مطلع شوند.

### حفظ حرمت افراد در رسانه‌ها

مرحوم سید محمود دعایی، مدبر سابق مؤسسه اطلاعات، خاطرات بسیاری از حضور در کنار حضرت امام به یاد داشت که یکی از آنها را سال ۱۳۹۵ در مراسم گرامیداشت روز خبرنگار درباره هفتاد و هشتاد و سه خبر و رسانه بیان کرد: حرمت گذاری نسبت به شخصیت افراد از حساسیت‌های ایشان در رسانه بود. (در زمان اقامت امام در نجف) در موقعیتی تصمیم گرفتیم برای تبلیغات اسلامی و نهضت روحانیت از یک موج رادیویی خارج از کشور کمک بگیریم



۱۷ تا ۱۵ عصر

به گواهی نزدیکان، امام از رادیو جز هنگام عبادت و جلسه‌ها جدا نمی‌شدند و مثلاً خبر شهادت آیت‌الله بهشتی را قبل از اینکه کسی به ایشان اعلام کند از رادیو شنیدند.

امام حتی وقتی که در بیمارستان بستری بودند سفارش کردند برایشان رادیو ببرند. حشمت‌الله رنجبر، از گروه پزشکی حضرت امام خمینی (ره) نقل کرده: بعد از اینکه امام در بیمارستان فرمودند رادیو برایشان بیاورند، حاج احمد به مزاح گفتند آقا در این وضعیت هم از شنیدن اخبار رادیوی بیگانه صرف نظر نمی‌کنند! اگر هر کدام از ما به اندازه ایشان کار و تلاش می‌کردیم، دنیا گلستان می‌شد. حاج سیداحمد آقائیز در این باره تأکید کرده: امام تمام گزارش‌ها را مطالعه می‌کردند و آن روزها که روزنامه‌ها میدان درگیری افکار مختلف بود همه را به دقت می‌خواندند. کانال‌های ارتباطی امام، یک نفر یا یک گروه نبود. گزارش‌های ژاندارمری، شهربانی، ستاد ارتش، اطلاعات نخست‌وزیری، سپاه و آنچه را که دفتر امام خلاصه می‌کردند، مطالعه داشتند و می‌دیدند.

### خبر شهادت شهید بهشتی

درباره پیگیری اخبار از رادیو توسط امام (ره)، حجت‌الاسلام والمسلمین انصاری کرمانی خاطره‌ای نقل کرده: شبی که خبر شهادت دکتر بهشتی و یارانش به دفتر امام رسید، نمی‌دانستیم این خبر را چگونه به ایشان برسانیم چون امام شهید بهشتی را از جان و دل دوست داشتند. به رادیو و تلویزیون اطلاع داده شد آن شب خبر را پخش نکنند چون امام آخر شب اخبار را گوش می‌دادند، لذا قرار شد فردای آن روز حاج احمد آقا و آقای هاشمی به‌نحوی خبر را به امام اطلاع دهند. در خانه امام هم سفارش شد که رادیو را از بالای سر امام بردارند چون ممکن بود خبر ساعت ۷ یا ۸ صبح پخش شود. جالب اینجاست که وقتی خانم‌ها قبل از ساعت ۷ رفتند که رادیو را بردارند، امام می‌فرمایند رادیو را بگذارید سر جایش، خود من جریان راز رادیوهای خارجی شنیده‌ام.

### دانستن منابع خبرها برای امام مهم بود

حجت‌الاسلام والمسلمین شریعتی، نقل می‌کنند در زمان اقامت امام در نجف دانستن منابع خبرها برای امام مهم بود؛ قرار بر این بود که نسخه‌ای از این اخبار تنظیم شده و تسلیم حضرت امام شود و نسخه‌ای را هم خدمت جناب آقای دعایی می‌دادیم؛ چون ایشان آن زمان رادیوی روحانیت مبارز را اداره می‌کردند و اخبار را از طریق این رادیو - که از بغداد پخش می‌شد - به اطلاع مردم ایران می‌رساندند. در آن مقطع عموماً منابع خبری ما از منابع روشنفکری بود. بعد از استقرار مرحوم حاج‌احمد آقا در نجف، مسئولیت دریافت و تنظیم این اخبار با حاج‌احمد آقا بود. ایشان معتقد بود طبق فرمایش حضرت امام، باید منابع خبرهای دریافتی را ذکر کنیم. به گفته ایشان، برای حضرت امام دانستن منبع خبری مهم بود که بدانند آیا واقعیت همان است یا نه.

## روزنامه باید هر روز به دست امام "می‌رسید پیگیری اخبار

در بخشی از کتاب «پایه پای آفتاب» آمده که امام (ره) قبل از ساعت ۸ به دفتر کار خود می‌رفتند و پس از شنیدن اخبار و ادای نماز و صرف ناهار دوباره اخبار گوش می‌دادند و سپس قدری استراحت می‌کردند و بعد مشغول مطالعه بولتن‌های خبری و روزنامه‌ها می‌شدند و مقید بودند تمام اخبار رادیوهای خارجی و تلویزیون را هم بشنوند. گاهی اوقات هم تلویزیون نگاه می‌کردند، به رادیو گوش می‌دادند تا خودشان در متن قضا یا باشند.

همچنین در کتاب «پیام انقلاب» هم نام تمام روزنامه‌هایی که امام هر صبح آنها را مطالعه می‌کردند چنین آمده است: در ابتدای انقلاب که هر گروه و دسته‌ای در مملکت یک روزنامه داشت امام می‌فرمودند همه آنها را بیاورید و برخلاف عرف روزنامه‌خوانی که معمولاً افراد به تیرها و عناوین بیشتر تکیه می‌کنند تا به محتوا، امام قبل از هر چیز به طرز فکر روزنامه‌نویسان و خط‌مشی سیاسی آنها تکیه می‌کردند. لذا هر روز صبح، میزان، جمهوری اسلامی، آزادگان و روزنامه‌های عصر، انقلاب اسلامی، اطلاعات و کیهان دقیقاً و به موقع خدمت ایشان داده می‌شد. در بسیاری از مواقع که از وقت آنان می‌گذشت، امام شخصاً پشت در آمده و می‌گفتند روزنامه‌ها چه شد؟ یا اینکه گاهی اخبار ناگواری در روزنامه‌ها بود و ما نمی‌توانستیم آنها را به امام بدهیم، اما توجه و تقید ایشان به خواندن روزنامه‌ها مانع از این کار می‌شد و در بسیاری مواقع قسمتی از روزنامه را پس از مطالعه به دفتر برمی‌گرداندند که روی این موضوع تحقیق کنید و به مسئولان تذکر دهید که این قضیه چیست؟ یا چرا این مطلب را نوشته‌اند؟»

### روزنامه‌ها چه شد؟

حجت‌الاسلام والمسلمین انصاری کرمانی هم در این باره نقل کرده: امام برای اینکه بیشتر با جریان‌های داخلی و خارجی سر و کار داشته باشند بیشتر ساعت‌های خود را به مطالعه می‌گذراندند؛ یعنی حداقل روزانه ۸ ساعت مطالعه می‌کردند که ابتدایی‌ترین آنها خواندن تمام روزنامه‌های صبح و عصر بود و اگر ۵ دقیقه‌ای وقت آمدن روزنامه‌ها می‌گذشت پشت در می‌آمدند و می‌فرمودند: روزنامه‌ها چه شد؟

